

Helsepersonell storforbrukere

– Forskning innen alternativ medisin er ennå i begynnerfasen. Det er et felt der det trengs etablerte forskere, først og fremst folk med epidemiologisk bakgrunn, som kan ta tak i faglige problemstillinger og produsere nye kunnskapsdata, sier Grimsgaard. Hun mener at det er behov for en kunnskapsbasert alternativ medisin som legger vekt på å rapportere og dokumentere både behandlingseffekter og bivirkninger.

– Forskningscenterets ønske er å bygge broer og skape kontakt mellom utøvere av alternativ medisin og forskningsmiljøene. Den største utfordringen er å heve kvaliteten på prosjektene med bruk av anerkjente forskningsmetoder. På dette området har senteret en sentral oppgave i å fremme og formidle innspill og skape faglige nettverk mellom ut-

øvere og forskere, sier hun. En annen viktig utfordring er å rekruttere seniorforskere til å veilede utøvere som ønsker å forske innen alternativ medisin.

Forskningsrådet finansierer

Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin (NAFKAM) ble etablert i 2000 med utgangspunkt i det epidemiologiske forskningsmiljøet ved Det medisinske fakultet i Tromsø, der man i en årrekke har arbeidet med problemstillinger innen alternativ medisin (1, 2). Finansieringen av senteret er sikret med midler fra Norges forskningsråd, etter anbefalinger fra et offentlig utvalg som har utredet alternativ medisin (3).

Et viktig mål for senteret er å fremme nordisk samarbeid innen alternativ medisinsk

forskning, blant annet gjennom årlige konferanser og seminarverksteder. Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin har 1,2 forskerstillinger samt én stipendiatstilling. I tillegg drives det organisert forskning knyttet til akupunktur og homøopati i henholdsvis Bergen og Trondheim.

– Tom Sundar, *Tidsskriftet*

tom.sundar@legeforeningen.no

Litteratur

1. Sundar T, Vinjar Fønnebø: Med beina på to planer. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2000; 120: 3618–9.
2. Halvorsen P, Jarle Aarbakke: Døråpner til sjamanene. *Tidsskr Nor Lægeforen* 1999; 119: 416–7.
3. Norges offentlige utredninger. Alternativ medisin. NOU 1998: 21. Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Seksjon statens trykning, 1998.

☞ Se også side 921

Lilleputtnasjon i vitenskapelig publisering

Norge ligger langt unna medaljeplassene på listen over verdens kunnskapsnasjoner. Det fremgår av bibliometriske data fra Forskningsrådet.

Den såkalte indikatorrapporten fra Norges forskningsråd (1) viser at Norges andel av verdens vitenskapelige produksjon var skarve 0,54 % i 1996–2000. Norske forskere produserer færre vitenskapelige artikler og blir mindre sitert enn sine nordiske kolleger.

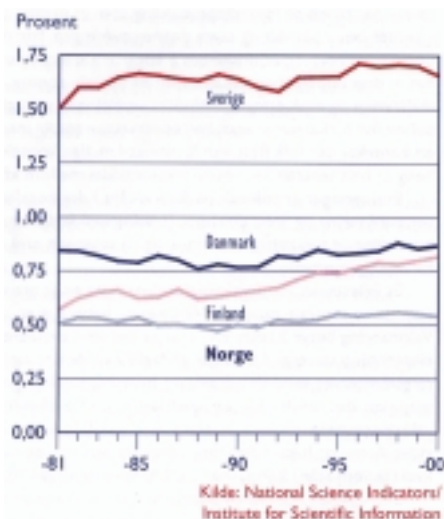
Verdens desidert største kunnskapsprodusent er USA, som står for nesten 30 % av artikkelproduksjonen. På de neste plassene følger Japan, Storbritannia og Tyskland som hver sørger for 7–8 % av vitenskapsproduksjonen.

Samlet Norden står sterkt

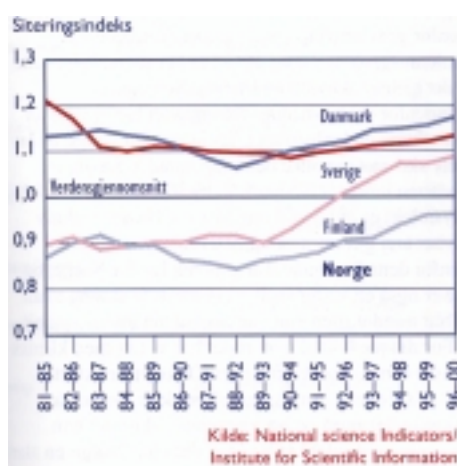
Blant de nordiske landene er Sverige den ledende kunnskapsnasjonen, med 1,7 % av verdens artikkelproduksjon (fig 1). Dette er dobbelt så mye som Danmark. Finland, som har hatt den kraftigste veksten i vitenskapelig produksjon de siste årene, begynner nå å måle krefter med Danmark. Til sammen sørger de nordiske landene, Norge inkludert, for ca. 4 % av verdens vitenskapelige artikler.

Vurderer man landenes vitenskapelig produksjon i forhold til innbyggertallet, blir det omrokninger i listeplasseringen. På toppen troner Sveits med 9,0 artikler i internasjonale tidsskrifter per 1 000 innbyggere, etterfulgt av Sverige med 8,0 og Danmark med 6,7 artikler per 1 000 innbyggere. Norge havner midt på listen med 5,2 artikler per 1 000 innbyggere, et tall som er høyere enn gjennomsnittet for OECD-landene, men altså lavere enn tallene for de andre nordiske landene.

Med unntak av Norge er de nordiske landene generelt blant de mest siterte land i ver-

Figur 1 Vitenskapelige artikler som andel av verdens artikkelproduksjon i fire nordiske land i perioden 1981–2000. Illustrasjon Norges forskningsråd

Figur 2 Relativ siteringsindeks i fire nordiske land i perioden 1981–2000 med overlappende femårsperioder. Illustrasjon Norges forskningsråd

den. Den relative siteringsindeksen (fig 2) er en indikator som sier om et lands publikasjoner er mer eller mindre sitert enn verdensgjennomsnittet (1,0). Forskjellen mellom landene har vært relativt stabil de siste 20 årene, men den største endringen har vært den raske økning av siteringsfrekvensen til finske artikler i 1990-årene. Sveriges og Danmarks vitenskapelige produksjon har vært høyt sitert gjennom hele perioden. Norge skårer lavest av de nordiske landene, men har likevel forbedret sin posisjon de siste ti årene.

I internasjonal målestokk avviker Norges publiseringsprofil fra gjennomsnittet ved at det er relativt mange artikler fra fagområdene biologi og geofag, og relativt få fra fysikk, kjemi og teknologi. Den største enkeltkategorien er imidlertid klinisk medisin, som står for 29 % av den norske artikkelproduksjonen.

– Tom Sundar, *Tidsskriftet*

tom.sundar@legeforeningen.no

Litteratur

1. Det norske forskningssystemet – statistikk og indikatorer 2001. Oslo: Norges forskningsråd, 2001 (www.forskningsradet.no/bibliotek/statistikk/indikator_2001/) 7.3.2002.